Este deplină Sfânta Liturghie dacă nu sunt credincioși la împărtășit?

Dumnezeiasca Liturghie în sine, ca o săvârșire a Tainei Dumnezeiești Euharistii, nu poate fi înțeleasă decât ca deplină și desăvârșită, chiar dacă nu se împărtășește nici un creștin. Valabilitatea sau deplinătatea ei nu se poate să depindă de procentul de participare a poporului la Taine. De altfel, au existat fără îndoială și în trecut – și nu sunt rare nici astăzi – cazuri de săvârșire a ei fără să se împărtășească nici măcar un credincios. Există, desigur, obligativitatea prezenței măcar a unei părți a comunității, ca reprezentant, chiar dacă este numai o persoană, afară de preotul slujitor, indiferent dacă este cleric sau laic. Se presupune că acesta se va împărtăși. Dacă cumva acesta nu se împărtășește, Liturghia, oricum ar fi, rămâne deplină și desăvârșită. Aceasta este una din laturi și în legătură cu aceasta putem fi categorici.

În ceea ce privește cealaltă latură, legată de credinciosul sau credincioșii prezenți care nu vin la Dumnezeiasca Împărtășanie, Dumnezeiasca Liturghie, în ceea ce-i privește pe aceștia, nu este deplină, de vreme ce participarea lor nu este completă și corectă deontologic. Desigur, credinciosul care vine la biserică se sfințește în parte prin intrarea și rămânerea lui în biserica lui Dumnezeu, din participarea sa la sinaxa sfântă, la cântare și rugăciune, din auzirea lecturilor sfinte și a predicii, din închinarea la icoane și din urmărirea actelor sfinte, din tămâiere, din pomenirea lui la ectenii și, înainte de toate, de la prezența Duhului Sfânt, de la pomenirea numelui Domnului și din vederea și închinarea la Sfintele Taine, la Trupul și Sângele Domnului. Participarea deplină și desăvârșită însă, nu se înțelege decât prin împărtășirea cu Tainele. Din acest motiv se și săvârșește, de altfel, Dumnezeiasca Liturghie și acesta este scopul ei, conținutul fundamental și finalitatea ei. Cu alte cuvinte, săvârșirea Tainei Cinei celei de Taină se face pentru a cina și a participa credincioșii la masa hrănitoare de suflet a Domnului și pentru a se sfinți și uni într-un singur duh cu Hristos. Sinaxa, învățătura și rugăciunea sunt importante, însă nu sunt elementele principale ale adunării liturgice ale Bisericii.

Desigur, înmulțirea creștinilor și micșorarea adâncimii sufletești, lenevia și obișnuința rea, ne-au familiarizat cu fenomenul de a nu veni la Dumnezeiasca Împărtășanie nici chiar cei care nu au impedimente sau o oprire pedagogică din

partea duhovnicului; și a ajuns să fie socotit regulă faptul de a veni la biserică și a nu se împărtăși și excepție faptul de a se apropia de Dumnezeiasca Împărtășanie. Adică săvârșirea Tainei Dumnezeiești Euharistii și participarea noastră la ea a ajuns să se transforme într-un fel de ,,mergere la biserică" inofensivă și foarte puțin folositoare. În ciuda acestui fapt, Biserica nu a încetat să săvârșească Dumnezeiasca Liturghie în mod regulat, în fiecare zi, ca o invitație, ca o încurajare și o amintire a nevoii noastre de a participa la taina vieții, îndemnând cu cuvântul sau cu fapta revenirea noastră la ceea ce este corect. Și gestul cel mai grăitor este acela că, în pofida schimbării de-a lungul veacurilor a bunelor obiceiuri străvechi, ea a continuat să săvârșească Liturghia Darurilor în Postul Mare, în zilele în care nu este îngăduită săvârșirea Dumnezeiești Liturghii, reamintind în felul acesta că este valabilă, ca ceva ideal, spre care trebuie să tindem, nu numai împărtășirea din zilele de Sâmbătă și Duminică, ci și cea din celelalte zile ale săptămânii, mai ales miercurea și vinerea, ca în vremea Sfinților Părinți (Vasile cel Mare, Epistola 93, Către patriciana Chesaria).

Cu acest înțeles, din punct de vedere subiectiv, legat de credinciosul care nu se împărtășește, Dumnezeiasca Liturghie, sau mai degrabă participarea lui la Dumnezeiasca Liturghie, nu este deplină.

Ioannis Foundoulis, Dialoguri Liturgice, vol. V, p. 181 – 182